TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2026-10-19 Nr. NV-2806

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-26-73(3) TAIS-25-19337(6)	**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 2, 10, 12 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-2171 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-682(3)“ PROJEKTO**		
	Rengėjas	**Svarstyta**	**Siūloma**
Pateikimo Seimui terminas *2026-01-15*	*Žemės ūkio ministerija*	*Pasirenkama* ☒ TAP ☐ Nesvarstyta *2026-05-26* *2026-09-15*	*Pasirenkama* ☒ Svarstyti TAP ☒Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo Kaimo reikalų komiteto inicijuotu Įstatymo projektu Nr. XVP-682(3) siūloma iš esmės pakeisti galiojantį kompensavimo už komercinės veiklos, kurios tikslas – gauti ar parduoti kailius, nutraukimą modelį ir nustatyti naują kompensacijų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką. Siūloma nustatyti, kad:

- ŽŪM ar jos įgaliota institucija ūkio subjektams, nutraukusiems iki 2022-01-01 pradėtą vykdyti komercinę veiklą, kurios tikslas gauti ar parduoti kailius, jų prašymu nuo 2026-03-01 apskaičiuoja, skiria ir moka kompensacijas už šios komercinės veiklos nutraukimą;
- kompensacijos už komercinės veiklos, kurios tikslas gauti ar parduoti kailius, nutraukimą dydis nustatomas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, atlyginant verslo rinkos vertę komercinės veiklos nutraukimo momentu, o jeigu tokia komercinė veikla nėra nutraukta – verslo vertinimo sutarties sudarymo dienos momentu, apskaičiuotą taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų verslo vertinimą, kuris atliekamas valstybės biudžeto lėšomis;
- statinių ir įrenginių, naudojamų komercinėje veikloje, kurios tikslas gauti ar parduoti kailius, nugriovimą, sunaikinimą, atliekų sutvarkymą ir išvežimą organizuoja ir valstybės biudžeto lėšomis atlieka ŽŪM ar jos įgaliota institucija. Visi šioje dalyje nurodyti darbai turi būti baigti ne vėliau kaip per 6 mėnesius skaičiuojant nuo nurodytos kompensacijos sumokėjimo dienos. Jeigu visi šioje dalyje nurodyti darbai nebaigiami per šioje dalyje nurodytą terminą, ŽŪM ar jos įgaliota institucija ūkio subjektams privalo atlyginti žalą dėl negalėjimo naudotis žemės sklypu (-ais), kuris (-ie) buvo naudojamas (-i) komercinėje veikloje.

Pagal galiojantį teisinį reguliavimą, kompensavimo ūkio subjektams už ūkinės (komercinės) veiklos, kurios tikslas gauti ar parduoti kailį, nutraukimą, principai yra nustatyti Seimo 2023-09-21 priimtame Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatyme Nr. XIV-2171 (kartu numatančiame galutinį komercinės veiklos nutraukimo terminą – draudimas laikyti kailinius žvėrelius įsigalioja nuo 2027-01-01). Kompensacijos subjektams išmokamos nuo 2024-04-01 iki 2026-12-31 vadovaujantis žemės ūkio ministro nustatyta Kompensacijų už kailinės žvėrininkystės ūkio subjektų veiklos nutraukimą ir su tuo susijusių išlaidų kompensavimo tvarka.

Pagal VĮ Žemės ūkio duomenų centro pateiktą informaciją, 2026-01-01 audines laikė 40 laikytojų, kurie buvo įregistravę 50 bandų ir laikė 703 777 audines, o šinšilas laikė 24 laikytojai, laikę 20 083 šinšilas. 2024–2026 m. laikotarpiu dėl veiklos nutraukimo kompensacijų kreipėsi **10 ūkio subjektų**, kuriems išmokėta apie **293 tūkst. Eur** kompensacijų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

- Siūloma **pritarti** Įstatymo projekto Nr. XVP-682(3) **siekiui** tikslinti kompensavimo ūkio subjektams už komercinės veiklos, kurios tikslas – gauti ar parduoti kailius, nutraukimą mechanizmą, tačiau iš esmės **nepritarti** Įstatymo projektui Nr. XVP-682(3) (teisinio reguliavimo priemonėms) dėl šių priežasčių (detaliai išdėstytos nutarimo projekte), kadangi siūlomas teisinis reguliavimas:
  - neatitinka Konstitucinio Teismo 2025 m. kovo 19 d. nutarimo turinio ir juo nustatyto reguliavimo apimties;
  - sukuria reikšmingą, objektyviai neapibrėžtą ir neįvertintą valstybės biudžeto lėšų poreikį;
  - nenustato esminių kompensavimo mechanizmo elementų (kompensuojamų praradimų sąrašo ir apimties, pagrindinių kompensacijos dydžio nustatymo kriterijų ir ribų) įstatymo lygmeniu;
  - valstybės institucijoms numato funkcijas, nesuderinamas su jų kompetencija ir galiojančiu teisiniu reguliavimu;
  - nustato specialų žalos atlyginimo mechanizmą, nesuderintą su Civilinio kodekso 6.271 straipsnyje įtvirtinta valstybės civilinės atsakomybės sistema;
  - gali sukelti papildomas teisines rizikas, susijusias su Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių taikymu.

Šios aplinkybės kelia riziką tinkamam konstitucinių teisinio aiškumo, teisinio tikrumo, proporcingumo ir atsakingo valstybės finansų valdymo principų įgyvendinimui.

- Siūlytina Seimui **svarstyti ir priimti** Vyriausybės 2025-08-13 nutarimu Nr. 580 pateiktą **pirminį** įstatymo projektą, t. y. Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2171 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XVP-682, kuris buvo aiškiai susietas su Konstitucinio Teismo nutarimo įgyvendinimu ir turėjo apibrėžtą tikslą.

Pažymėtina, kad nutarimo projekto teikime ŽŪM, siekdama sudaryti sąlygas nuosekliam kailinės žvėrininkystės veiklos nutraukimui šalyje, siūlo parengti Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2171 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir jame nustatyti, kad:

- kailinės žvėrininkystės veiklos uždraudimo data nukeliama trejiems metams, t. y. iki 2030-01-01;
- papildomu pereinamuoju laikotarpiu kailinės žvėrininkystės veiklą galėtų tęsti tik tie ūkio subjektai, kurie 2026-12-31 teisėtai vykdė šią veiklą;
- papildomu pereinamuoju laikotarpiu ūkio subjektams, iki 2029-12-31 nutraukusiems veiklą, būtų taikomos 2026 metais galiojančios kompensavimo priemonės, nustatytos pagal Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2171 5 straipsnio 3–5 dalis, t. y. už veiklos nutraukimą po 1 Eur dydžio kompensacija už kailinį žvėrelį ir kompensacijos už ūkio subjektams nuosavybės teise priklausančių statinių, kurie tinkami tik šiai komercinei veiklai vykdyti, nugriovimą ir juos nugriovus likusių statybinių atliekų sutvarkymą ir išvežimą, ir (ar) įrenginių, skirtų komercinei veiklai, kurios tikslas – gauti ar parduoti kailius, vykdyti, sunaikinimą bei atliekų sutvarkymą ir išvežimą pagal galiojančius teisės aktus.

Anot ŽŪM, papildomo trejų metų pereinamojo laikotarpio nustatymas sudarytų sąlygas veiklą tęsiantiems ūkio subjektams per ilgesnį laikotarpį pasirengti jos nutraukimui, amortizuoti veiklai vykdyti padarytas investicijas, realizuoti turimą produkciją ir esant galimybei persiorientuoti į kitą ūkinę veiklą. Pereinamasis laikotarpis galėtų sušvelninti veiklos nutraukimo ekonominius padarinius, kadangi ūkio subjektams būtų sudaryta galimybė dalį su veiklos nutraukimu susijusios ekonominės naštos padengti iš pereinamuoju laikotarpiu vykdomos veiklos gaunamų pajamų.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐Taip ☒Ne

Nutarimo projektu siūlomoms priemonėms įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Kompensacijoms ūkio subjektams už iki 2026 m. gruodžio 31 d. nutrauktą veiklą, kurios tikslas – gauti ar parduoti kailius, Lietuvos Respublikos 2026-2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme jau numatyta **1,554 mln. Eur**, tačiau Įstatymo projektas Nr. XVP-682(3) kuria papildomą biudžeto lėšų poreikį, kurio mastas nėra įvertintas nei kiekybine, nei metodine prasme.

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☐Taip ☒Ne	**GYVENTOJAMS**	☐Taip ☒Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐Taip ☒Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐Taip ☒Ne

Nutarimo projekto 2 punkte siūloma svarstyti ir priimti pirminį Įstatymo projektą Nr. XVP-682, kuriuo iš esmės buvo siūloma atsisakyti galiojančio reguliavimo nuostatos, siejančios kompensacijų išmokėjimą su visišku lengvatinių paskolų grąžinimu. Atsižvelgiant į tai, priėmus Įstatymo projektą Nr. XVP-682 reikšmingo papildomos administracinės naštos pokyčio ūkio subjektams ar valstybės institucijoms nekiltų, kadangi nebūtų keičiamas dabartinis kompensavimo modelis, kompensacijų apskaičiavimo principai ar administravimo procedūros. Priešingai, tam tikrais aspektais reguliavimas galėtų būti laikomas administracine prasme paprastesniu, nes būtų atsisakoma papildomos sąlygos, susijusios su paskolų grąžinimo vertinimu prieš išmokant kompensacijas. Tuo tarpu Įstatymo projekte Nr. XVP-682(3) siūlomas naujas individualiu verslo vertinimu grindžiamas kompensavimo modelis galėtų lemti papildomą administracinę naštą valstybės institucijoms ir ūkio subjektams, susijusią su individualiu kompensacijų vertinimu, papildomų dokumentų administravimu, ekspertiniu vertinimu, galimų ginčų nagrinėjimu ir papildomų administracinių procedūrų vykdymu.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒TM ☒FM ☒AM ☒EIM ☐EM ☐KAM ☐KM ☒SADM ☐SAM ☐SM ☐ŠMSM ☐URM ☐VRM ☐ŽŪM ☐LSA ☒Verslo asociacijos ☐Profesinės asociacijos ☐Nevyriausybinės organizacijos ☐Kita (Nacionalinė mokėjimo agentūra, Konkurencijos taryba, Žemės ūkio rūmai)

Atsižvelgta į TM, EIM pateiktas pastabas ir pasiūlymą bei suderinta darbo tvarka. Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į derinimo metu gautas institucijų pastabas.

Teikime nurodoma, kad Lietuvos žvėrelių augintojų asociacija, Žemės ūkio rūmai ir Lietuvos verslo konfederacija iš esmės nesutinka su nutarimo projekte pateiktu Įstatymo projekto Nr. XVP-682(3) vertinimu ir jame nurodytais argumentais. 2026-05-13 ŽŪM organizuoto susitikimo metu šios organizacijos pakartotinai patvirtino savo poziciją iš esmės nepritarti nutarimo projektui.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2026-05-26 tarpinstituciniame pasitarime apsvarstytas nutarimo projektas, minėtų organizacijų atstovai pristatė savo pozicijas. Nutarta, ŽŪM įvertinus jų išsakytus argumentus ir pastabas, klausimą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prireikus prieš tai jį pakartotinai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.
2026-09-04 ŽŪM organizavo susitikimą su socialiniais partneriais aptarti nesutartus klausimus ir galimus sprendimus.
2026-09-04 pakartotinai (po pervizavimo) pateiktas nutarimo projektas kartu su jo teikimo lydraštyje minimu ŽŪM siūlymu dėl galimos atskiros sprendimo dalies, kuri galėtų būti svarstoma Seime, t. y. Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimo projekto inicijavimo, jame numatant kailinės žvėrininkystės veiklos uždraudimo termino atidėjimą.
LRVK Teisės grupė antrinėje išvadoje nurodė, kad esminių pastabų ir pasiūlymų nutarimo projektui neturi.
Lietuvos žvėrelių augintojų asociacija 2026-09-09 raštu informavo, kad negali pritarti pateiktam nutarimo projektui.
2026-09-15 tarpinstituciniame pasitarime apsvarstytas nutarimo projektas ir su juo susiję aspektai, išklausytos socialinių partnerių atstovų pristatytos pozicijos – išreiškė nesutikimą su nutarimo projekte pateiktu Įstatymo projekto Nr. XVP-682(3) vertinimu ir jame nurodytais argumentais.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI
Siūlytina nutarimo projektą pakartotinai svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir teikti tvirtinti Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ	Vaidas Talačka
	Ekonomikos politikos grupė , vyresnysis patarėjas